

FILMHANDLEDNING

Motstånd

Innehåll

Introduktion och filmens handling	3
Lärarens inledning	4
Om filmens bakgrund	5
Vad är socialtjänsten?	6
Tankar om socialtjänsten	8
Bemötanden i filmen	9
Barns rättigheter och ungas välmående	10
Storytelling i filmen	12

Denna filmhandledning baserar sig till stor del på den finska filmhandledningen som finns på [Koulukinos](#) hemsidor. Den finska filmhandledningen är gjord av [Osallisuuden aika ry](#) tillsammans med unga erfarenhetsexperter, och är producerad av Koulukino. Den finska filmhandledningen har delvis omarbetats och kontextualiserats till Sverige.

Filmhandledningen är producerad av Finlandsinstitutet i Stockholm. Filmhandledningen är gjord i mars 2025.

Kontakt: film@finlandsinstitutet.se

Introduktion

Längd 93 min **År** 2025
Åldersgräns 11 år
Regi Visa Koiso-Kanttila
Manus Reeta Ruotsalainen
I rollerna Ona Huczowski, Kati Outinen, Emmi Parviainen, Tinka Andersson, Joonatan Pekola, Sami Sowe, Jarkko Pajunen, Tuomas Nilsson, Samuli Niittymäki, Sonja Kuittinen, Arvand Rasul, Iiris Pöyhtäri, Ilo Maise

Filmhandledningens teman: socialtjänsten, barns rättigheter, ungas välmående, socialarbete, storytelling

Filmhandledningen fungerar i undervisningen i högstadiet och gymnasiet.

Om filmen och dess handling

Motstånd är ett skakande drama som skildrar Vilmas liv. Vilma har det kämpigt hemma och hamnar till slut på ungdomshem. Institutionen leds av både hänsynslös och omoralisk personal som Vilma vägrar att böja sig för. Finns det någon annan lösning än att rymma därifrån, och vem är egentligen värd att lita på?

Filmen är baserad på verkliga händelser i Finland på 2010-talet, där barn som klassificeras som hopplösa fall placeras på institutioner som är ännu striktare än fängelser. På dessa institutioner får de inte den psykiatriska hjälp de behöver, och ibland inte ens den grundutbildning som lagen kräver.

Trots sitt tunga ämne är *Motstånd* också en hoppfull uppväxtberättelse om en tonårsflicka och en varm skildring av vänskap mellan unga människor.

Lärarens inledning

Filmen och de ämnen som tas upp i den är tunga och kan vara känsliga för studenterna. Tänk gärna på detta när ni arbetar med filmen. Det är viktigt att både studenter och lärare känner att det är accepterat att visa känslor både under filmen och då ni jobbar vidare med den.

Om man känner till att någon student personligen är berörd av de teman som kommer upp i filmen så bör man överväga att hålla en enskild debriefing med hen, och särskilt noggrant hålla koll på hens reaktioner och känslor under arbetet med filmen.

Det kan vara en god idé att informera alla studenter om filmens innehåll innan ni går och tittar på filmen. Filmen handlar om Vilma som bor på ett ungdomshem, där hon möter mobbning, fysisk och mental ohälsa samt både fysiskt och mentalt våld utfört av vuxna. Som motvikt handlar filmen också om vänskap, hopp och att känna att man lyckas med något i livet.

Om filmens bakgrund

Filmens regissör Visa Koiso-Kanttila berättar:

”Filmen är baserad på verkliga händelser i Finland under 2010- och 2020-talet, men filmens karaktärer är fiktiva och deras koppling till verkliga människor och hem är slumpmässig. Trots, eller kanske just på grund av, ämnets svårighet ville jag att Vilmas historia även skulle innehålla hopp, värme och kärlek. I Vilmas berättelse handlar det i grunden om en ung människas behov av att bli sedd och hörd, samt älskad och accepterad för den man är. Ett viktigt tema är också relationen mellan mor och dotter och försöket att återfinna den förlorade kontakten mellan dem.

Motstånd lyfter fram de frågor och utmaningar som är kopplade till den verkliga verksamheten på olika hem, samt de ungas situation och rättigheter på dessa institutioner. Filmens skildring av institutionernas värld baseras på Justitieombudsmannens rapporter samt på min ljuddokumentärserie Huostassa (2021), som publicerades av Yle. I den intervjuade jag 18–20-åriga unga som hade lämnat dylika hem, samt tidigare anställda på institutionerna, om deras erfarenheter från finska HVB-hem/SIS-institutioner.

I Finland bor för närvarande cirka 19 000 barn utanför hemmet, det vill säga är omhändertagna. En stor del bor på HVB-hem/SIS-institutioner. Enligt en nyligen publicerad undersökning från Institutet för hälsa och välfärd (THL) gjordes en anmälan om barnskydd för var sjätte 13–15-åring år 2023, och bara inom öppenvården fanns nästan 40 000 barn som klienter. När man dessutom räknar in alla dessa barns och ungas släktingar och närstående, handlar det om en betydande mängd människor som berörs av frågan.”

(Källa: Motstånds presskit)

Vad är socialtjänsten?

Uppfattningar om socialtjänsten samt socialtjänstens image i offentligheten

- 1. Fundera på** hur din egen uppfattning av socialtjänstens arbete ser ut. Vilka tankar väckte filmen hos dig?
- 2. Motsvarade filmen** den uppfattning du har av socialtjänstens arbete? Tror du att filmens händelser skulle kunna hända i Sverige? Varför/varför inte?
- 3. Diskutera tillsammans** vilken socialtjänstens image är. Motsvarade filmen denna image? Vilka effekter kan socialtjänstens image ha på...
 - socialtjänstens kunders liv?
 - att man söker hjälp?
 - den arbetskraft som söker sig till branschen?

FÖR LÄRAREN: Den gemensamma diskussionen kan föras mot att diskutera det stigma som förknippas med socialtjänsten.

Information om socialtjänsten

Ta reda på mer om socialtjänsten. Använd till exempel följande hemsidor som hjälp när du letar svar på frågor om socialtjänsten och LVU:

Socialtjänstens hemsidor: <https://www.socialstyrelsen.se/om-socialtjansten/>

Koll på Soc: <https://kollpasoc.se/>

- 4.** Vad gör socialtjänsten? Vilket är deras viktigaste uppdrag?
- 5.** Ta reda på mer om LVU. Vad står förkortningen för? Vad innebär LVU i praktiken?
- 6.** Fundera i smågrupper på hur många barn och unga ni tror att omhändertas enligt LVU varje år i Sverige. Kolla sedan upp de rätta svaren på Socialstyrelsens hemsidor.

Olika roller inom socialtjänsten

- 7.** Ta reda på vilka som jobbar på socialtjänsten (vad är deras yrkestitel).
- 8.** Vad gör socialsekreterarna? På vilket sätt jobbar socialsekreterarna med barnen?

Tankar om socialtjänsten

OBS! Dessa tankar utgår från den finska motsvarigheten till socialtjänsten. Läget kan se annorlunda ut i Sverige.

Finländska erfarenhetsexperter berättar:

Socialtjänsten finns för att skydda barn och dess uppdrag är att stödja och hjälpa hela familjen i vardagen på många olika sätt. Det är viktigt att komma ihåg att socialarbetarna är människor som är olika, och som har både bra och dåliga dagar. Det finns många olika erfarenheter av socialtjänsten, och dessa baseras ofta på möten med människor. Vissa familjer känner att de tvingas bli socialtjänstens kunder, medan andra känner att det är en tillgång att få komma till socialtjänsten.

Hemmet vi ser i filmen visade baksidan av ungdomars erfarenheter av vårdinstitutioner. Det är viktigt att det finns effektiv tillsyn inom socialtjänsten och att barn och unga känner till sina rättigheter. Oegentligheter måste lyftas fram, men man ska komma ihåg att de är en del av ett större sammanhang där det också händer mycket gott. I bästa fall förbättrar socialtjänsten familjernas liv på många olika områden och ger barn och unga bra förutsättningar inför vuxenlivet. Socialtjänsten erbjuder också olika stödformer för unga vuxna efter tiden inom vården.

En vanlig missuppfattning om socialtjänsten är att den splittrar familjer. Målet är alltid att arbeta mot att familjen ska kunna leva tillsammans. Ibland kräver ett barns säkerhet att det placeras utanför hemmet. Beslutet syftar till att tjäna hela familjen och framför allt barnets bästa. Inte alla barn och unga upplever placeringen som en familjeuppdelning, utan som ett nödvändigt stöd i just den livssituationen. Många ser socialtjänsten som en räddning.

För att sådana saker som de som visas i filmen inte ska hända, måste vuxna ta mer ansvar för sina handlingar och deras påverkan på unga. Vuxna måste med sitt exempel visa hur andra människor ska behandlas. Det behövs mer kunskap om ungdomars symptom och fokus på att hitta rätt personer för de olika arbetsuppgifterna inom socialtjänsten och ungdomsvården.

Fundera och diskutera i par: Hur skulle samhället i Sverige se ut om det inte fanns någon socialtjänst?

Bemötanden i filmen

Tänk på följande scener/situationer i filmen och försök minnas vad som hände i dem:

1. Vilmas första möte med Jarno i bilen.
2. Vilmas stunder med musikläraren.
3. Då Vilma rymmer för att ta sig hem till jul.

1. Hur beter sig de vuxna mot en ung person, d.v.s. Vilma, i dessa situationen?
Vilken inverkan eller vilka följder har deras bemötande av Vilma?
Hur behandlades Vilma då hon kom hem till sin mamma och styvpappa?

2. Diskutera i par hur ni tycker att vuxna ska behandla unga och barn.

Barns rättigheter och ungas välmående

1. Bekanta dig med FN:s barnkonvention.

Läs om barnkonventionen här:

- På Unicef:s hemsidor: <https://unicef.se/barnkonventionen>
- På Barnombudsmannens hemsidor: <https://www.barnombudsmannen.se/barnkonventionen/>

Vilka av barnets rättigheter syns i filmen, och hur efterlevs de?

Vilka av barnets rättigheter märker du av i din vardag och i din närmiljö?

Läs gärna mer om barns rättigheter och stödorganisationer:

IVO: <https://www.ivo.se/>

Bris: <https://www.bris.se/>

Barnrättsbyrån: <https://barnrattsbyran.se/>

2. Titta på intervjun om Motstånd, gjord med kurator Anneli Öhrling från Bris.

Bris, Barnens rätt i samhället, är en ideell medlemsorganisation och allt deras arbete utgår från FN:s barnkonvention. Bekanta dig också med deras verksamhet: <https://www.bris.se/>

Länk till intervjun: <https://youtu.be/CWzsZj28VDQ>

- Vad kan du göra, om du som ung märker att dina rättigheter kränks?
- Vad säger Anneli att vuxna kan göra för att hjälpa unga att må bättre?
- Vem är det som har ansvar för översynen av socialtjänstens arbete i Sverige?

3. Ta reda på vilka grunder det finns för att barn ska omhändertas.

Läs mer t.ex. på Socialstyrelsens hemsidor: <https://www.socialstyrelsen.se/om-socialtjansten/fragor-och-svar/>

På vilka grunder tycker du att man omhändertar Vilma i filmen?

Varför tror du att Vilma egentligen beter sig som hon gör? Vilka är grundorsakerna bakom beteendet?

4. Försök minnas scenen i filmen då Vilma hamnat i isolation och hon ser vatten läcka in under dörren.

- Vilka personer i filmen tycker du att upplever ångest? Hur syns ångesten hos de olika människorna, hur reagerar de? Tänk också på de vuxna personerna.
- Diskutera med en kompis: Har ni själva någonsin upplevt ångest? Hur har ni hanterat det? Varifrån kan man söka hjälp om man känner ångest?

Slutligen

Det är viktigt att förstå att de händelser och omständigheter som visas i filmen utgör endast en del av socialtjänstens arbete. Motstånd är baserad på verkliga händelser, och den visar en bild av den form av socialtjänstens verksamhet som kallas placering, d.v.s. att socialtjänsten omhändertar den unga så den får bo någon annanstans än med sin familj. Dramafilmen berättar en historia där händelser och karaktärer har skapats för filmen. I verkligheten omfattar socialtjänsten en enorm mängd olika stödformer och hjälpsamma aktörer, varav många lyckas med sitt arbete.

Storytelling i filmen

- 1. Hurdan musik** hördes i Motstånd? Hur påverkade musiken stämningen i filmen?
- 2. Vad hände i slutet** av filmen? Vad skulle kunna hända sedan, efter den sista scenen? På vilka andra sätt hade filmen kunnat sluta?
- 3. Motstånd utspelar sig på vintern**, och i filmen förekommer bl.a. is flera gånger. Vad anser du att isen och islossningen symboliserar i filmen?
- 4. Hur skiljer sig filmens slutscen** från resten av filmen, och varför? Tänk till exempel på platsen där den utspelar sig, årstid, färger, ljus, kostymdesign (=kläder) och maskering (=smink och hår).
- 5. Varför heter** filmen Motstånd? Fundera på det och motivera ditt svar.

[Tryck här](#) för att se filmens trailer.

